

Referat af møde i Det Veterinærmedicinske Råd

Afholdt den 18. marts 2026

Deltagere:

Formand Hans Henrik Dietz - Københavns Universitet, udpeget af Det Veterinære Sundhedsråd
Håkan Vigre - Fødevareinstituttet, Danmarks Tekniske Universitet
Trine Christner Månsson – Landbrugets Veterinære Konsulenttjeneste, udpeget af Den Danske Dyrlegeforening
Ute Wolff Sönksen – Statens Serum Institut
Jens Peter Nielsen - Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
Helle Krogh – Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet
Nina Ank – Region Nordjylland, udpeget af Lægeforeningen
Katharina Vester – Styrelsen for fødevarer, landbrug og fiskeri
Niels Christian Kyvsgaard - Lægemiddelstyrelsen

Helene Rugbjerg, Jensine Wilm og Hanne Christensen – Sekretariat for Det Veterinærmedicinske Råd, Styrelsen for fødevarer, landbrug og fiskeri

Afbud: Gideon Ertner – Sundhedsstyrelsen

Referenter:

Helene Rugbjerg, Jensine Wilm

1. Velkomst

2. Plan for rådets arbejde

Rådet drøftede indsatsområder med fokus på reduktion af antibiotikaforbrug, herunder mindre brug af flokmedicinering, styrket diagnostik og resistensovervågning, øget vaccination samt forbedret hygiejne. Endvidere blev behovet for øget viden om farmakologi, miljømæssige risici og produktionssystemers betydning for antibiotikaforbrug fremhævet.

Rådet ønsker løbende at inddrage ny faglig viden, herunder gennem virksomhedsbesøg og dialog med relevante politiske og fagpolitiske aktører.

Afslutningsvis drøftedes rådets virkemidler, herunder reguleringsmæssige redskaber.

3. Antibiotic stewardship i almen praksis – hvor langt er vi fra ONE HEALTH

Rune Munck Aabenhus, praktiserende læge, introducerede arbejdet med antibiotic stewardship i almen praksis. Almen praksis færdigbehandler ca. 90 pct. af alle henvendelser og står for 80–90 pct. af antibiotikaforbruget til mennesker i Danmark. 'AWARE' kategoriseringen følges, og ifølge denne er 84 pct. af forbruget fra 'access' kategorien.

Den nationale AMR-handlingsplan til mennesker fra 2017 indeholdt konkrete måltal for antibiotikaforbrug, herunder øget brug af smalspektret penicillin, mens handlingsplanen fra 2025 fokuserer mere på indsatser end på faste mål. "Vent-og-se-recepter" anvendes ifølge oplægsholderen i begrænset omfang.

Antibiotikaforbruget blandt børn er faldet, mens forbruget blandt ældre på plejehjem fortsat er højt. Uddannelse og kvalitetsudvikling er centrale elementer i arbejdet med antibiotic stewardship, blandt andet gennem klyngemoduler og brug af Ordiprax, hvor almen praksis kan sammenligne eget antibiotikaforbrug med andre sammenlignelige praksis. Der er dog ingen konsekvenser ved at ligge på et højt antibiotikaforbrug.

Der udarbejdes løbende faglige vejledninger i regi af det faglige selskab for praktiserende læger, blandt andet for urinvejsinfektioner. En podningsvejledning er under udarbejdelse for at undgå unødvendig diagnostik og overbehandling. CRP anvendes i stigende grad som beslutningsstøtte, men med opmærksomhed på risiko for overforbrug.

Undervisning i begrænset brug af urinstix har vist god effekt, og fokus er på klinisk vurdering frem for rutinetests. Endelig undersøges det, om antibiotikabehandling ved lungebetændelse kan forkortes og afsluttes, når symptomerne ophører.

4. Landbrugets betydning for human resistens

Jan Dahl fra Landbrug & Fødevarer holdt et oplæg om landbrugets betydning for human antibiotikaresistens. Oplægget tog udgangspunkt i enkeltobservationer vedrørende sammenhængen mellem antibiotikaforbrug hos dyr og mennesker samt mulig resistensoverførsel. Der blev henvist til data fra EFSA og EMA (JIACRA-rapporten 2019–2021), som viser sammenhængen mellem antibiotikaforbrug og resistens hos dyr og mennesker. For aminopenicilliner er der fundet en statistisk signifikant, men moderat, sammenhæng mellem resistens hos dyr og mennesker.

Der blev desuden henvist til ECDC's rapport om overdødelighed som følge af antibiotikaresistens. I Danmark blev der i 2020 estimeret 164 dødsfald relateret til antibiotikaresistens, heraf 81 knyttet til ESBL-producerende E. coli. Et kvantificerende studie fra DTU estimerer sandsynligheden for, at en resistent ESBL-E. coli i mennesker stammer fra dyr, til ca. 0,4 pct. På den baggrund konkluderede Jan Dahl, at bidraget fra danske husdyr er til stede, men meget begrænset.

For Klebsiella pneumoniae vurderes betydningen ligeledes at være meget lille, og der er ifølge oplægget ikke påvist carbapenemresistens hos danske husdyr. Der er estimeret 12 dødsfald i Danmark i 2020 relateret til denne type resistens. Samlet vurderes det, at ca. 3 ud af de 164 resistensrelaterede dødsfald i Danmark i 2020 kan tilskrives husdyrproduktion.

Endelig blev det nævnt, at der er en sammenhæng mellem antibiotikaforbrug og forekomsten af husdyr-MRSA i danske svinebesætninger, men at selv store ændringer i forbruget har begrænset effekt på forekomsten. Det blev også påpeget, at svinedyrlæger med mange aftaler har et relativt højere antibiotikaforbrug pr. dyr.

5. Vaccinepapir

Udkast til udtalelse om vacciner fra Det Veterinærmedicinske Råd blev præsenteret. Styrelsen oplyste, at der allerede arbejdes på at gøre autogene vacciner mod virus tilgængelige i Danmark. Der var diskussion om relevans af nedsættelse af et vaccineråd på veterinærsiden ligesom det findes på humansiden.

6. Nyt fra sekretariatet

7. Eventuelt

Dokumenter om diagnostik og peroral behandling er under udarbejdelse. Der var diskussion om udledning af antibiotika til miljøet, og et ønske om et oplæg fra en ekspert, som kan belyse emnet for rådet.

Næste møde aftales mandag d. 8. juni 2026